

Botim i Ministris' s' Arsimit — Nr. 1.

AL 2
77E

Abetar

për

Shkollat popullore shqipe

prej

Ndue Paluçës

BOTIM I DYTË

TIRANË

Shtypur në shtypëshkronjë, Mbretëria e Krisito P. Luarasi

192

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"IMRIN BARLETI"
SHKODER (2018)

Al 2
77 E

372.1 (075.1) + 691.883 - 07.
Bofim' i Ministris' s' Arsimit — Nr. 1.

Abetar

për

Shkollat popullore shqipe

prej

Ndue Palucës

SHKOLLAT
1924
1924

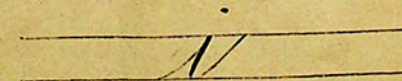
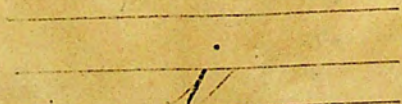
AR
1924

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

TIRANË

Shtypur ndë shtypëshkronjët „Mbrothësija“ Kristo Luarasi
1924

i

i

i

i

i

i

i

i

i

i

i

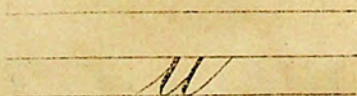
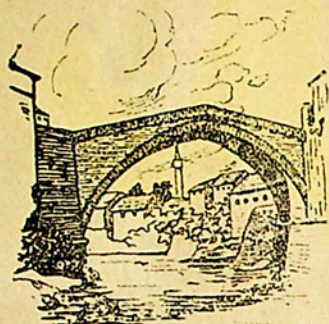
i

i

i

i

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

u

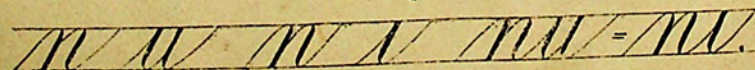
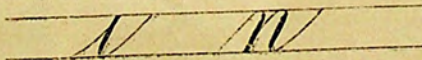
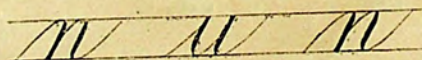
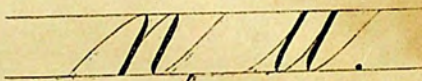
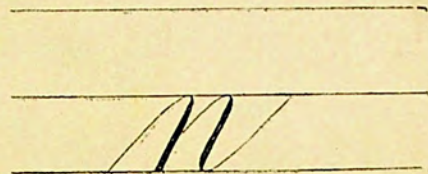
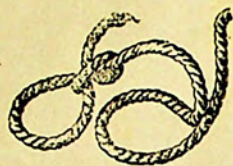
u, u, i, u, i, i, u.

u, i, i, u, u, i, u.

u, u, i, u, i, u.

u, i, i, u, u, i, u.

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

n

n, i, u, ni, nu

n u, nu, ni, ni, nu-ni.

n, u, un, uni u-ni.

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

M

M, U, W, N,

U, M, U, M.

M, U, W, U,

MU - MU

MU, U, W, N, U, MU.

m

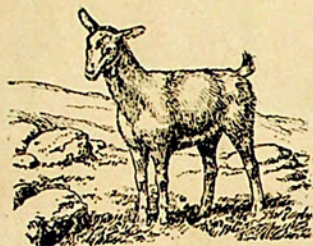
m. i, u, n, u, m

m i, n i, mi-ni, miu

mu, i im, iu, miu i im!

nu-ni i im.

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

v

v, i, u, e, n, m, me

v, e, i

e, ne, v

ni, ne - ni

e, e, me

e - me, i, em

e

e, i, u, n, e, m, ne, me,

me ne; me mu-e; me mi-ni;

me nu-ni; e-ni, e-ni mi-ni!

e-ni me ne!

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

ë

e, ë, u, i, n, e, ë,

m, ë

më - më; nu - në;

e - në; u - në;

më në

ë

e, ë, e-në, më-më; e-me,

nu-në: me nu-nin e me

nu-nën; e-ni me në; e-ni,

e-ni, me mi-nin!

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

V

V, V, V, V, V,

V, V, V, V,

V, V, V, V, V,

ve-me, ve-mi, ve-më,

ve-më.

V

v e e ve; v e i vi,

ve-me; e-ni e-ni, mi-ni

në ve-në! ne-ve me ou-nin:

vien, vien ne-ni!

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

r

r, n, l, m, i

m, r, l, u

r i ri; r re; r-re;

u-re; u-re r re;

i ri; i riw.

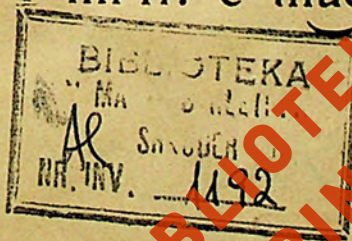
r

r i, i ri, e ré, mur i ri;

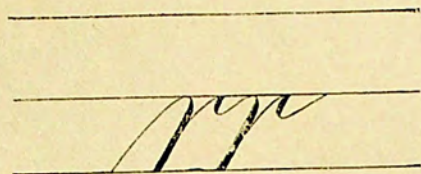
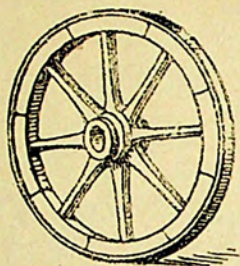
u-rë e ré; i mi-rë, e mi-rë;

e-rë e mi-rë; nu-ni i em

i mi-ri! e muer u-rën ve-riu!

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)
44599

r r r rr

i ri, rri!

rri! rri-ni! rri-më,

rri-në, rri-ni

ni-rë!

rr

r e rr, rri i rí! merr-e,

merr-e ve-nën! e muer

ve-riu ve-rrin e ri. mi-ni

i murr-më në vi.

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

O

O, U, V, O, U, V

O = re, O - re!

O = re, U mi = re,

vo - rri, i ri.

mo - re, mo = re,

mo - rri.

O

o, o, vo - rri! u, ve - riu!

i, mo - rri! eu, mi - ni në

vorr! vo - në, vo - në! mo - re,

mo - ri, rri - ni mi - re! o,

mo - re vorr vo - rri i ri!

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

a

a, e, i, o, u, ë.

a e a ë?

a un, a na?

mâ = ma, nâ = na

e nu = na; a = rra

a

a, e, i, o, u, ë.

a-rra, a-ra, a-ri, e-ra, u-ra.

e mi-ra; a mo-re a-rra?

nâ-na mo-ri a-rra.

mo-ri nu-në na a-rra!

e-me a-më e mi-ra!

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

t

t, i, ti, te,

tu, a - ti,

të, ta - ta, i a - ti,

a - ma, te na - na,

u tu - ta.

t

t, të, ti u - tu - te: a të

tu - ti mi - ni? tu - ri - ni i

mi - nit më tu - ti.

te - të a - rra të mi - ra ti e

te - të u - në merr - i a - to

a - rra të mi - ra!

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

d

d, o, do-ra

da-da, de-ra,

de-ti, di-ta, da-na,

de-rrr, di-ta e

mi-rë!

d

d, e, de-ra e ré, do-ra e

mi-rë. u - në due, ti don, ai

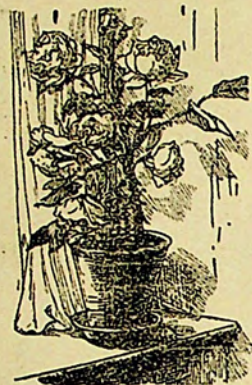
don, na duem, do-ni a-ta

duen. em at e e-me â-më

më duen mi-rë.

di-ta e mi-rë, mo-ri da-dël

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

l

l, u, v, lu-le,

la-la, li-li,

lo-ti, lu-mi, te

li, vo-li, tu-li,

ma-li.

1

l, u, lum i mi-ri! la-va,

la-ve, lau, lám, lát, lán. a e

la-ve do-rën?

ma-li me lu-le a i don,

la-lë, do lu-le? na duem

ma-li e lu-let.

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2008)

ll

ll, u, e, llw

lle, llo - mi,

u - llî - ni, mo -

lla, mû - lla, tu -

lla, u - vu - lli, a -

vu - llo - re.

11

ll, u, ll, ë, llw - llë, llom

die - lli tér llo - min. llo - mi

në ví të mu - llî - oit. mie - lli

në mu - llî, tu - llat në diell

mi - ni në miell.

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

b

b, a, ba-ba, bo-

ra, bo-lla,

ba-ri, be-rrri,

bî-ma, bu-rrri,

bi-ba, be-ci,

bue-lli.

b

b, a, ba-ba, bi-ra, bi-ri,
bu-rrri, bi-ba bân vé; a bân
bi-ba-ni vé? dil-ni mo-ri
bi-ba në diell: eu, bi-bat në
a-rë! bër-tit - u; bib, bib
brrr, brrr!

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

h

h, u, hu-ti-ni,

he-lli-ho-vi,

hi-rra, hur-ma,

hâ-na, hû-mi,

hel-mi, ho-llë.

h

h, a, ha, ha, ha! hu-tî-ni në
mu-llî! mo-re hu-tî a han
ti miell? ah, vé na don hu-
tî-ni i ri!

hu-tî-ni bân: hu, hu, hu!
hu-to-hem, hu-to-he, hu-to-
het, hu-to-be-mi, hu-to-he-ni
hu-to-hen.

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

j

j, o, jo, jo! ja-va

je = ta, dje,

dja = li, vja = mi,

vi = ja, li = ja, jam,

je, je = mi, je = ni,

ja = në.

j

j, a, ja-va, mo-ji, vje-ti.

ja-vë, ja-vë bâ-het vje-ti;

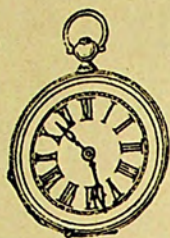
vjet, vjet bâ-het je-ta.

a je ti i mi-rë? u-në jam,

ti je i mi-rë! na je-mi, ju

je-ni, a-ta janë te mi-rë!

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

s, a, sa e sa!

sa - ha - ti

si - ta, se - li - ja,

so - tra, sa - ma - ra,

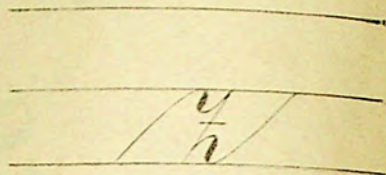
so - sa, so - se, so - M

so - sem, so - set, so - sen.

S

s, a, sa sa-hat bâ-het je-ta?
 sa-hat, sa-hat bâ-het
 di-ta; dit, dit bâ-het ja-va;
 ja-vë, ja-vë hâ-het vje-ti;
 vjet, vjet so-set je-ta. mos i
 bier sa-ha-tët e je-tës! so-det
 e nes-rat s' so-sen.

BIBLIOTEKA PUBLIKE
 "MARIN BARLETI"
 SHKODER (2018)

z, o, zo-ti, mē-suēs, e, zo-ja

mē-sue-se, na, duen, mi-rē;

a-ta, na, mē-soj-nē; na, vi-

zoj-mē. me, di-sa, vi-za, vi-

zo-va, do, mē-za.

lum, zē-mēr-mi-ri! mjer, zē-

mēr-zu!

Z

z, o, zo-ti mē-suēs e zo-ja

mē-sue-se na duen mi-rē;

a-ta na mē-soj-nē; na vi-

zoj-mē. me di-sa vi-za vi-

zo-va do mē-za.

lum zē-mēr-mi-ri! mjer zē-

mēr-zu!

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

C

cu, cu-ca, co-ha,

ca-ra-mi ne

vo-tër, ma-ca

da-ci, ci-lli, ci

lla? e-ci, e-cën,

e-cim, ec-mi, e-cin.

C

c, i ci-llët ja-në mâ të cen-të?

a-ta ja-në të cen-të. sa

ca-râj ja-në në vo-tër? ma-ca

rrin dim-nit tu ca-râ ni.

ec-ni, ec-ni djelm e mi-rë!

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

c

c, i, cil - ci

cu - ni, cou, cun

e ruej - i vi - çat!

çoj, con, çoj - në

co - ni, çoj - në

Ç

ç, o, ço-ba-ni a ba-riu ruen

be-rret. çu-ni i vo-cërr ruen

vi-çat a vje-tat.

çou, çun, e çil-u a de-rën

vi - ça - vet!

sa vjeç je ti?

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

q

q, e, qe, qe-ni!

qe-rrri, qa-rrri

qie-lli, qe-lli-mi

gor-ti-mi, gor-toj

gor-ton, gor-toj-më

gor-to-mi, gor-toj-në

q

q, e, qe-ni i be-rre-vet ruen
be-rret e s' u hi-qet as di-të
as 'na-të.

ba-riu e don mi-rë qe-nin.

si qu-het qê-ni i lar-më?

si qu-het qê-ni i vo-cërr?

a qe-nin a ma-cën don ti
mâ mi-re?

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

y

y, yt, i y - në

yl - be - ri, dy, sy,

dy, qy - ge, ty - mi,

dy - lli, hy - lli,

byej, byen, byej - më,

bye - ni, byej - më.

y

y, yt at e yt vë - lla sa ve - të

ja - në? sa sy ja - në në ball?

dy byl - by - la e dy byl - by - la

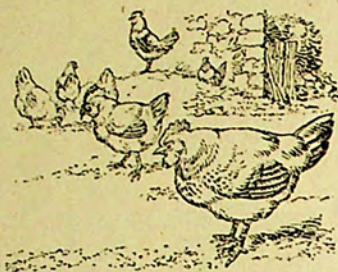
sa byl - by - la ja - në? sa hyj

ja - në në qiell? si han qy - qja?

si ma - ca? qe - ni? vi - ç?

del - mja? qe - rri? zjar - mi?

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

pu, pu-la, pa-ta
 pe-ta, pi-tja
 pu-la, py-lli, pe-
 tu-la, po, po!
 pij, pin, pij-më
 pi-mi, pij-më

p

p, pa-ta e pu-la bâj-në vé.
 pa-ta pin u-jë në pë-rrue,
 pu-la hy-pën në pê-më.

çu-pa merr po-çin plot me
 elb e bân: „pul, pul, pul; pat,
 pat, pat, pi, pi, pi!”

pu-lat e pa-tat vi-në tu çu-pa.
 ha-ni, pu-la, ha-ni, pa-ta!
 po ti, pu-la e vo-cëri, pse
 s'po han?

BIBLIOTEKA PUBLIKE
 "MARIN BARLETI"
 SHKODER (2018)

g

go, go-ta, ga-ca,

go-ca, gu-ri, go-

ja, ga-ri, go-ma-ri,

go-go-li, ga-boj,

ga-bon, ga-boj-më,

ga-bo-mi, ga-boj-në

g

g, o go-ma-rët ja-në ba-

gë-tí të bu-ta, hyj-në në

pu-në me bar-të u-jë, bar,

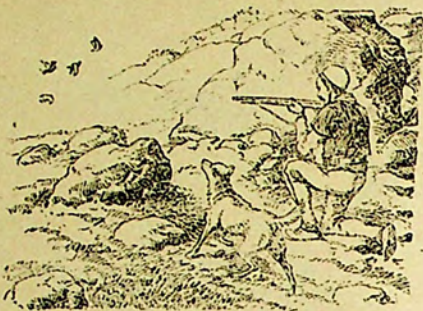
gur e tje-ra; go-ja e go-ma-

rit qu-het tu-rî.

as go-ma-ri s' ga-bon dy

he-rë, go-ja llap e do-ra dap!

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

gj

gje, gje-li, gju-mi,

gje-la, gjä-ja,

gju-ni, gju-ha, gjue-

ta-ri, gjuej, gjuen,

gjuej-më, gjue-ni,

gjuej-më.

gj

gj, ue, gjue-ta-ri duel për gjah;

pau pe-së gjë-la të e-gër; qi-ti

e gjoï dy gje-la; za-ga-ri i a

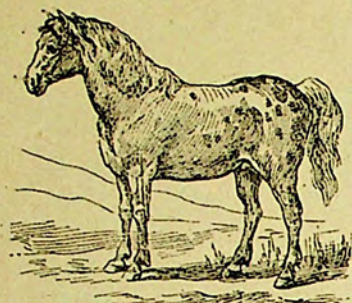
prû-ni gje-lat e gjuej-tun; ky-ni

në pyll për me gje-tun gjah

tje-tër, po e zë-mi gjarp-ni

za-ga-ri e gje-rë.

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

k

ka ka-li ko-si

ko-ko-ti ko-ka

ku-ku-lla, kû ?

kry ? kur ? kurr

kum, ke, ka, ke-mi

ke-ni, ka-në

k

k, a, ka-li ka ka-tër kâm-bë.

ka kual të bu-të e kual të

e-gër. ka-li ku-llo kû të

gjê-jë ku-llo-së të mi-re. ai,

qi hy-pën në kal. qu liet

ka-lu-er. ka ku-al të kuq e të

zez; ka-li i zi qu-het vrâç.

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

f a fa-ti si si fe

si si-lli su-rra

fa-ra fy-ti fe-ty-ra

far-ka si-lloj si-

llen si-lloj-më si-

llo-mi si-lloj-ni

f

f, a, far-ka-ta-ri far-kon

he-ku-rin në far-kë.

he-ku-rin e ku-qun në zjarm

e rreh me çe-kiç. far-ka-ta-ri

me he-kur bân kë-me-sa:

kî-za, bi-za, da-na, gjyl-

pâ-na e tje-ra ve gla.

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

nj

nja, nja, nje

nji, nje - rr

i njof-tun, i njo-me

me njof-të, njof, njof

njo-fim, njif - rr

njo-fin

nj

nj, o, njo-mat e vo-crra, a

di-ni me nje-hë? — sa bâj-në

nji e nji? e sa dy e nji? sa

bâj-në pe-së e nji? e pe-së

e dy e nji? po të-të pa dy e

pa nji? ç'ke ti nji hë-rë të

vet-me në ve-di?

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

sh

shasha-rru, she

gashu-ka, sho-sha

shu-li, shy-ta, she

ge-ri, shes, shet,

she-sim, shit-mi

she-sin.

sh

sh, i, u, shiu; në vjesh-të bje

shi shu-më; she-gat, rru-shi,

pjesh-kat e shu-më pê-më

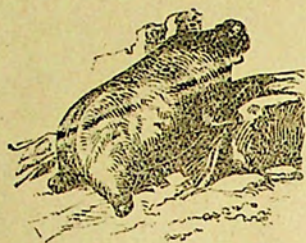
tje-ra di-qen. pê-mët e bje-

ku-na ja-në të sho-shme.

mos ha-ni kurr pê-më të

ba-pje ku-na!

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

zh

zh, y, zhy-tra

zha-ba, zhi-va

zhu-ga, zhu-ri, zhe-

la-ni, zhyz, zhyt

zhy-sim, zhyt-ni

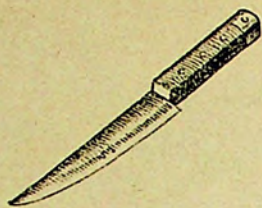
zhy-sin.

zh

zh, y, zhy-tra âsht një zog
u-ji; zhy-tet në u-jë e kap
peshk.

ç' âsht një gjâ, që zhy-tet
e mby-tet e del jashtë të
qamun

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

th

th, a, tha-na,

the-si, thi-ka,

tho-ni, thu-pu-ra,

me thi-the, thith,

thi-thim, thith-ni,

thi-thin.

th

th, a, tha-nat ja-në pê-më të

e-gra. tha-nat e pje-ku-na

ja-në të ku-qe si qer-shi-jat

veç të tharb-ta

mos u a vën ve-shin thâ-na-

vet e tha-ça-vet të bo-tës!

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

dh

dh, i, dhi-ja

dhu-na, dheu

e-dhi, u-dha, e-dhe

dhâm-bi, dhû-na

dhû-non, të-xon.

dh

dh, i, dhi-ja e-dhe e-dhi
ku-llo-sin në pyll e në li-
vadh; gje-thi e-dhe ba-ri
ja-në ush-qi-mi i ty-ne; mâ
së for-ti lak-moj-në ato
gjeth vi-dhi. dhm-nit u qe sin
dhi-vet sa-në e-dhe dushk
të tha-të.

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETTI"
SHKODER (2018)

X

X, Xû, Xên, Xû-

me, Xê-ni, Xû-ne

Xej, Xên, Xejm, Xê-ni

Xejn, Xên sa të jë-

shë i ri!

X

x, â, xun-xa-ri âsht mâ i

madh se mî-za; ai bân „xû,

xû“ e për kë-të pu-në e quej-në

xun-xar. mos i gër-git-ni

xun-xa-rët, se ju the-rin

a ju qu-rin!

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

sh

sh a sha-mi-

ja xhe - pi-

sha-ma-da-ni xhura-

ja xhi-xhi-lloj xhi-xhi-

llon xhi-xhi-lloj me xhi-

xhillo-ni xhi-xhi-lloj ne

xh

xh, ha-xhiu ve-shi xhy-ben

e-dhe shkoi në xha-mi. ha-

xhit e ho-xhët fa-len në

xha - mi; xha-mi - ja është

ven-di kû fa-len mu-ha-me-

da-nët, sa xha-mi - ja ka

qy-te-ti i y-në?

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

mb, nd, ng, bl, br, pl, pr:

mba ro pu nën tân de mba rë! —
nde ro prin dët! — kush ngu tet te për-
ngel. — fu sha e ble rë e qie lli i
brus të. — pla ku pret ndih më prej të-
rij vet. —

gl, gr, kl, kll, kr, krr, dr, drr, tr:

gru mbull go glash; — klysh qe ni; —
zogj kllu ke; — krushk i rí; — krra bë-
drû ni; — drra sa e trën pi shë; —

fl, fll, fr, ft:

fla kë zjar mi; — fllad a fresk e re;
— ftof të fry në ve riu;

sk, shk, zg, zhg, sq, shq, zgj:

ska mja shkon në de rë të për ta cit;
— pi ka pi ka zga vro het gu ri; —
shgu ni është një petk i nxeh të; —
sqe pi i shqi pes është i for të; — zgju-
mou he ret e fi llo pu nën!

sp, shp, zb, zhb, st, sht, zd, zhd:

spec dje gës; — shpend u ji; —
dri të e zbe të; — çka bâ het një he rë
nuk zhbâ het mâ; — sti nët e vje tit
ci llat ja në? — çka për bâj në shta të
di tët? zda thë e zba thë është gjith një;
— hâ na he rë du ket, he rë zhdu ket.

mbr, ndr, ngr, str, shtr, zdr, zhdr

mbrâ mja e mi rë! — ndrÿj-e de-
rën! — ngro fi duert! — me tru ni
ngry kë! — stre ha e shtë pis; —
shtra ti i dja lit; zdra la a lera e kë-
su lës; zhdri vi lli mi i shta tit.

zgr, zhgr, skr, shkr:

kush e zgra pi mo llën? — për se
i u zhgren va ji? — skrap thi është një
gjar pën i hel ma ti sun; shkrue ni
bu kur e pa ga bi me!

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

V. V. Vjeshta; v, V.

Vjeshta kishte ardhun.

Vata e Veseli shkojshin në shkollë. Vata i tha Veselit: „Vneshta nuk është larg, edhe rrushi është pjekun; eja e të shkojmë!“ „Vatë, sot kemi shkollë; tash shkojmë një ditë tjetër në vneshte“, u-përgjegi Veseli.

u. U. Ujku; u, U.

Ujka i urtë.

Ujka i ndëgjoi ato fjalë. Vesel, të lumtë“, tha Ujka; „s’ duhet me u larguem prej shkollës hir e pahir!“ Urtija vyen më shumë se mirakëndja.

y. Y. Ylberi; y, Y.

Ylberi e fëmijë.

Ylberi kishte dalun ndër qiell për bukurí. Ymeri u tha shokvet: „Ylberi, ylberi; eni e t’a zâm!“ Vrap u lëshuen camërdhokët, por kot. Ylberi nuk zëhet dot.

z. Z. Zoti; z, Z.

Zogu i urtë.

Zogu i vocërr kishte rënë prej çerdhes. „Zene, zene!“ i tha Zeka Zojës, së motrës. „Zekë, mos i bën gjë të keq, zogut të vocërr, se edhe atë e ka falë Zoti si të gjitha kafshët e tjera“, j’a kthei e motra.

O. Osmani. o, O.

Oborri i shkollës.

Oborri i shkollës s'onë është i madh. Vocrrakët e vocrraket dalin mbas mësimi nd'oborr e këcejnë e lodrojnë. Osmani ka edhe ndë shtëpi të vet një oborr të madh e të bukur. Oborri duhet mbajtur gjithmonë dliër.

C. C. c, C.

Cingarja e dhivet.

Cani e Cini shkuen në pyll. Cing, cing bëni dishka. „U, qish është këta“? tha Cini. Cingarja e dhivet, u-përgjegj Cani. Capi i madh me cingare mbë qafë u afrue. Cani edhe Cini u trembën edhe ikën.

Ç. Ç. ç, Ç.

Çerdhja e çupat.

Cilja me disa shoqe të veta kishte dalun në fushë. „Çerdhja, çerdhja“, thirri Cilja, „eni e shifni“! Çikat vrapuen me e pamun. Ciu, ciu! bëjshin dy zogj të vegjël, qi ishin mbrendë në çerdhe. Çupat e mira u-kënaqën tue këqyrun, po nuk i përkitën zogjt as nuk u bënë gjë të ligë.

Q. Q. q, Q.

Qerimi i ndijjes.

Qamili edhe Qerimi lodroshin në oborr. Qerimi vogël u vënte mbrapa edhe luate me ta. Qamili hodhi një gur larg. Qerimi i tha qenit: „kape“! Qerimi u-turr, kapi gurin me dhambë edhe j'a pruni Qerimit.

G. G. Gogoli.

g, G.

Gabelt janë njerëz si na.

Gabelt kishin ardhë një ditë në katund. Gega sa i pau gërthiti: „Gabelt, Gabelt, ngani e shifni!“ — Gabelt shkuen në punë të vet. — „Gegë, eja këtu!“ thirri e âma. „Gabelt janë edhe ata njerëz si na. Gega i jem, mos gabo kurr mâ me u mahitun a me u tallun me kënd!“

Gj. Gj. Gjyshja.

gj, Gj.

Gjeli e pulat.

Gjini shkoi te gjyshi i vet. Gjyshi u-gëzue shumë kur e pau. „Gjin, eja me mue, se dishka due me të diftuem!“ Gjyshi e çoi Gjnin te koteci i pulavet. Gjeli i madh e priti Gjnin me një „kikirikiii“. U-kënaq Gjini tue pamun gjith ato pula të bukura.

i. I. Imami.

i, I.

I smundi.

Iljazi ishte smundë. I dhîmte kryet edhe e zëjshin ethet. I ati edhe e âma ishin në kujdes të madh për të. I ati shkoi e mori mjekun, e ky zotni i dishëm i dha një bar Iljazit. „Iljaz“: i tha e âma, „pije barin, se të bân mirë! Ishte bari fare i hidhtë, po me gjith këtë Iljazi e piu edhe mbas pak ditësh u-shëndosh.

J. J. Jeta.

j, J.

Java e ditës së sajë.

Jani shkonte në ditë në shkollë edhe ja vente menden fort mësimit. „Jan“, i tha një ditë zoti mësues, „a e din sa di ka java?“ „Java ka shtatë dit“, përgjigji Jani. „Janë këto: e hânë, e marte, e merkurre, e ëjte, e prende, e shtune dhe e dielle“.

h, H. Hyjt.

h, H.

Hâna ndritë natën.

Ishte një natë dimni e ftohtë. Hâna ndriste si pisha. Halili edhe motra Hirja ishin vetëm në shtëpi. „Hu, hu, hu!“ u-ndigjue një zâ. Hirja u-tremb. Halili i tha: „Hire, mos kij frigë! Hutini është një zog nate, qi han pula e shpendë-tjerë, po njerzvet nuk u bân gjâ të ligë“.

k, K. Koha.

k, K.

Koha e jeta.

Koha vjen e shkon e kurr s'pushon. Koha është e çmueshme sa jeta e jonë. Kush bier kohën, ka bjerrë jetën. Kalamâjt e mirë e shtijnë në punë kohën. Kur është koha me zânë, zânë; kur është koha me luejtë, luejnë lodra të njerzishme e jo marri. Kotnija është turp i madh për njerin e shëndoshtë.

s, S. Sh.

s, S;

Sh.

sh, Sh.

Sotiri e Shpendi.

Sotiri: „Shpend, mbrâmë më ka rrëfyem gjyshi shumë punë të bukura për Skanderbegun.“

Shpendi; „Skanderbegun? — Kush është Skanderbegu?“

Sotiri; „Skanderbegu ka qenë mbreti i Shqipnis edhe më i madhi trim i kohës së vetë.“

l, L. Lulja.

l, L;

Lulja.

ll, Ll.

Lule për lalën.

Leka kishte një lulë të të bukur. Lleshi edhe e motra, Lulja, shkollën të Leka me i pâm lulet.

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARTIN BARLETI"
SHKODER (2018)

Lleshi i tha Lekës : „Lekë, të lutem, a na i fal pak lule? Lala ka nesër ditën e emnit; Lulja edhe unë duem me i falë nga një tubë lule“. „Si jo“, tha Leka. „Këputni sa të doni, manushaqe, lulevâthe, drândofilla, lila të bardhë edhe të kuq!“ Lleshi edhe Lulja mblodhën nga një tubë të bukur edhe i thanë Lekës : „Lekë, të falemi për nder, qi na bâne!“

d, D.

dh, Dh.

Dhima e dhâmbit.

Dedës së vocërr i dhimte dhâmbi. Qante i shkreti prej dhimës, qi kishte. Dhâmbtari rrinte larg e Deda s'dinte me shkuem vetëm tek ai. Drita, e motra, e përcolli. Dhâmbtari me dorë të lehtë i anxori dhâmbin. Dhima pushoi edhe Deda nuk ankoi më.

t, T;
th, Th;

Fyelli e bariu. f, F.

Tefa i vocërr ruente berret. Fyellin kurr s' e lëshonte dorës. Të kënaqej zëmra m' e ndiguem kur i binte me bulshij të plotë. Thueja se ishte një mjeshtër i vocërr për nga fyelli e zumarja. Të gjithë barijt e dojshin mirë, sepse nuk zëhej kurr me shokë.

p, P. b, B.

r, R. rr, Rr.

Rrëfeja. Prendëra kishte ardhë. Bari e lulet kishin mbëluem fushën. Zogjt këndoishin për bu-

BIBLIOTEKA PUBLIKE
SHKODER (2018)
DR. M. MARIN BARLETI

kurí. Rët filluen m'e mbëluem qiellin. Vetime flakroi si shigjetë. Bubullima shungulloi për mnerë. Rrëfeja shkrepí në një kësollë edhe kjo u-ndez. Po shiu, qí rá, e fiku zjarmin. Ylberi duel ndë qiell. Gjith natyra qeshi e i u-fal Perendis për shiun, qí dha.

u, A, Ati.

a, A.

Atdheu.

Atdheu i ynë i dashun është Shqipnija. Këtu jemi lemun, këtu jetojmë edhe këtu do të desim. — Ana veriore e Shqipnis quhet Gegni edhe ana jugore Toskni. Toskë edhe Gegë janë vllazën Shqiptarë. Ç' do Sdqihtar përpiqet për nderin e për të mbarën e Shqipnis.

Rrnostë Shqipnija!

n, N, nj,

n, N; nj,

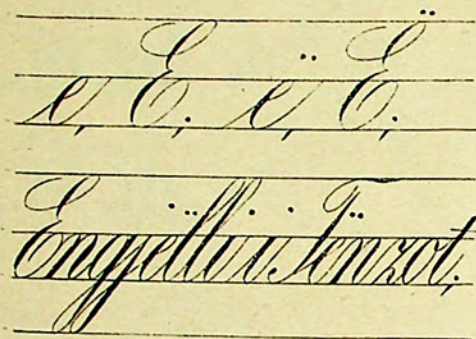
Nj, m, M.

Nj; m, M.

Nana, Njeriu, Motra.

Çupat e urta.

Nji ditë ishin mbledhun disa çupa në shtëpi të Mirushës. Nuk kishin shkollë atë ditë. Mirusha ishte vajzë e urtë edhe dinte me kujtuen shumë përralla e tjera ndodhina të bukura. Nji herë u tha shoqevet të veta: „Pa ndigtoni! Janë dymbëdhete vllazën. Gjith vjetin ngasin njëni mbas tjetrit edhe kurr shqí-shqínë nuk mundën me e zënë. Më thon kush janë këta?“ — Cupat u-kujtuen e u-kujtuen, po s' i kanë mbë të. I'ek e mbramja Norja e vogël tha: „Unë e dij, janë, dymbëdhete muela e vjetin“. — Të lumtë, Nore, se e k'etove“ i tha Mirusha. „Po tash cilla din me më thënë se si quhen kta dymbëdhete vllazën?“ Prap i a pili Norja: „unë e dij, Kallenduer, Fruer, Mars, Prill, Maj, Qershuer, Korrik, Gusht, Shtatuer, Tetuer, Nanduer edhe Dhetuer“.

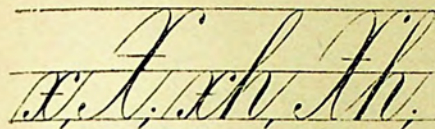

e, E.

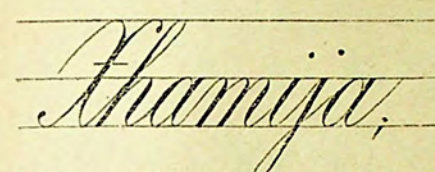
ë, Ë.

Emna të bukur.

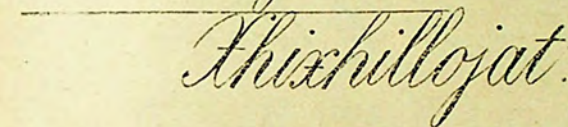
Emën i bukur është emni Mire,
E mjaft i bukur dhe emni Hire;
Por se më i âmbli ndër emna të tanë
Është emni i së dashunës s'ime „nanë“,
Edhe më i kandshmi përveç këtij
Është emni i së dashunës s'onë „Shqipni“.

x, X.

xh, Xh.

Xhaferi i vocërr dilte në mbrâmje në oborr.
Nji natë vere pau do dritza tue fluturuem. „Mamë,
ç' janë këto?“ „Xhixhillojat, more biri xhixhilloja të
vocira“, i u-përgjegj e âma. Xhaferi ngau edhe e
zuni nji xhixhillojë. E kqyri më e mirë dhe u-bind
prej asaj kandrre të vocërr, të cillës i bante shtati
dritë. Po nuk bëni gjë të ligë veç e leshor prapë.

U-kënaq Xhaferi edhe më fort, kur fluturoi
xhixhilloja për s'eri dhe shkante tue bâmun dritë.

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

a, b, c, d, dh, e, ë, f, g,

a, b, c, ç, d, dh, e, ë, f, g,

g, h, i, j, k, l, ll, m, n, nj,

gj, h, i, j, k, l, ll, m, n, nj,

o, p, q, r, rr, s, sh, t, th,

o, p, q, r, rr, s, sh, t, th,

u, v, x, xh, y, z, zh,

u, v, x, xh, y, z, zh.

, . ; : ! ?

, . ; : ! ?

A, B, C, D, Dh, E, F,

A, B, C, Ç, D, Dh, E, F,

G, Gj, H, I, J, K, L,

G, Gj, H, I, J, K, L,

Ll, M, N, Nj, O, P, Q,

Ll, M, N, Nj, O, P, Q,

R, Rr, S, Sh, T, Th, U,

R, Rr, S, Sh, T, Th, U,

V, Vv, X, Xh, Y, Z, Zh,

V, Vv, X, Xh, Y, Z, Zh.

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10.

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10.

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

Fëmija e prindja.

Unë jam një fëmijë. Unë kam një atë dhe një
mëmë. Emërit e emërimeve janë prindërit e mi.
Prindërit e mi më japin mënyrën e jetës. Prindërit e mi
më japin edhe veshjen e mbathjen. Më vënë me
fjetje në një shtrat. Prindërit e mi më duan
mirë. Edhe unë i dua me gjithë zemër prindërit
e mi.

Fëmijë, a dini me njehë mirë?

1. Sa këmbë ka qeni?
2. Sa këmbë ka dreqi?
3. Sa buzë ka goja?
4. Sa gjethë ka tërfoja?
5. Sa gishta ka dorë?
6. Sa fije ka bora?

Çka mund të dijë fëmija.

1. Kush e mbaron shpinë?

Kush e zën minë?

Kush e mbiell grunin?

Kush e pret druin?

Kush blen sukllat?

Kush lot me kukllat?

2. Çka është krapë?

Çka është sqapë?

Çka është zog?

Çka është shtog?

Çka është mriç?

Çka është oriz?

3. Ku rron mlysh?

Ku rrin klysh?

Ku gjendet shpija?

Ku rrin kumrija?

Ku rron ulkoja?

Ku del tërfoja?

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

Këndime.

1. Ndhima e Zotit.

Fillo punën me Tënzonë, pse Zot' ynë të
ndihmon gjithmonë. Kû s' është ndihma e Tën-
zot, nuk ka punë qi mbarë shkon dot.

2. Sýt.

Dritës së vet Zoti më ka falun
Sýt e ballit me më hijeshue
E me pá shkado të katë dalun
Dorës së vet s' i ka krijue;
Me pá tokën, me pá diellin,
Me pá hânën, hyjt e qiellin.

3. Veshët.

Në të dy anët e krës për bukuri
Veshët i kemi për me ndí'.
Ndiej me veshë kur nana më mëson:
„Ban, o bir, jot' amë shka don!“
Atin ndiej kur me dashtní
Më thotë: „Të kam blé një petk të ri“.

4. Duert.

Unë kam njân' e tjetrën dorë,
Ato m'janë njimend sherbtorë.
E pes gjishta dora ka,
Me ta mundem ç'do me bâ;
Tash los shukun, nalt tue qitun
Do të punoj kur kam m'u-rritun.

5. Kâmbët.

Kambët korpin m' a mbajnë mue,
Kamba më çon kudo me shkue.
E kur prindët ndë shkollë po më çojnë
E m'u-ëndë me mue po shkojnë,
Ngas sa herë e los tue këcye;
Çudë, si s' e kam ndrydh' as thye!

6. Goja.

Ndën hundë goja shka më vyen mue?
Tash po e dij pa m' a kallxue,
Há me gojë e këndoj në letër,
Pyes me dijtë një send a' i tjetër,
Me të qeshi edhe vishkilloj,
Zotin lus e kënga këndoj.

7. Tre fëmi tue shkuem në shkollë.

Nji ditë diini tue shkuem në shkollë u-rrëxue
Manusha e vogël në një grumbull bore. E mjera e vocërr
nuk mund të ngrihej më kambë. Kur qe ja behën
Mirashi e Ujka, qi po shkojshin edhe ata në shkollë.

Ujka qeshi e deshi të hjedhi edhe më borë në fëmën e njomë. Po Mirashi tha: „Mos e nga Manushën e vocërr!“ Mandej i muer dorën vajzës edhe e ngriti në kambë. Ja shkundi borën prej petkash e i mori edhe çantën e libravet. Qi të mos rrëxohej përsëri, e mori ai vetë vajzën për dore deri te dera e shkollës.

8. Nusha.

Nusha shkonte për ditë në shkollë. Të gjithë fëmijë dinin mirë të këndojnë, të shkruajnë e të njehsojnë.

Vetëm Nusha s'dinte askurrigjâ.

E po përse?

Nusha nuk ja vente veshin mësimet.

9. Bâni mirë!

Suta shkonte në shkollë. Aty xente ajo me lexuem, me shkruem, me nejhsum, me thuer e me kënduem. Dinte mjaft mirë me lexuem edhe me shkruem. Afër soje në shkollë rrinte një vajzë e vorfën, këjo, quhej Shaqe. Suta kishte dy pendla, po Shaqja e vorfën nuk kishte asnjë. Shaqja i tha: „E dashuna Sutë, a m'a huan një pendël?“ Suta muer pendlën më të mirën e tha: „Na, mori Shaqe, tek e ke“. Mësuesi e pa e tha: „Kështu është mirë, Sutë, këhhtu bëjnë fëmijë e mirë e zemërbardhë.“

10. Bân-u i mbarë!

Gjeloshi po bënte ndë shtëpi punët e shkollës. Sa i kreu ato, la teshat e shkollës mbi tryezë edhe duel jashta të lodrojtë. Kur qe ja mbërrini Miruku

i vogël në dhomë, mori drrasëzën e Gjeloshit edhe shleu shkrimin.

Kur ktheu Gjeloshi dhe e pa këtë gjâ, nisi të qante; mandej ngau tek e âma edhe ja ankoj të keqen qi i ndodhi. Por e âma i tha: „Miruku endë s'kupton më tepër; po t'i kishe vëmë teshat e tua me njëherë në vend të vet, tashti s'kishe për të pasun nevojë me e bâmun punën përsëri“.

11. Bân-i mirë shoqit tând!

Dritushi kthej prej fushës. E âma ja dha bukën e darkës; ishte këjo një copë e bukur edhe e bardhë. Djali duel nd'oborr edhe kënaqej për bukë, qi kishte në dorë, sepse kishte û. Kur qe ja behi i biri i fqinit të vorfën edhe u-ndal para si. Ja lëshoj syt bukës së bardhë, fshâni e tha: „Ah! emë motër, qi është smûtë, ka dishruem shpesh bukë të bardhë; po na nuk kemi të tillë as nuk mundemi t'a blejmë“.

Dritushi këyri djalin e vorfën edhe këyri prapë bukën në dorë të vet; mandej e dau dýsh, ja dha copën më të madhen djalit e tha: „Qe, merre e çoja shpejt s'atë motër edhe thuej, se po ja apë me gjithë zemër“.

12. Kush po luej me mûe?

Dritusha e vogël deshi njëherë të luejë. Shkoi prandej te thika e i tha: „Ah, mori thikë, më len të luej me ty!“ Por thika i u-përgjegj: „Ti po don me luejtë me mûe? Jo! mund t'a bësh këtë punë, sepse unë jam e prehtë, të theri edhe të pres“.

Dritusha e la thikën në vend të vet edhe doli jashtë nd'oborr te qeni. Ky ishte i lidhun me hekura edhe tha: „Pa shif, more fëmi, unë kam dhambë të mëdhaj edhe kafshoj me ta! Ik shpejt prej meje, sepse unë nuk jam këtu për me luejtun!“

Dritusha e la qenin edhe shkoi në votër te zjarmi e tha: „Zjarm i dashun, të lutem, luej ti me mue!“ Po zjarmi ja këthei: „Në më përkitsh, kam për të të djegun, sa do t'ikish tue qamun“. Dritusha e la edhe zjarmin në punë të vet, shkoi n'odë, u-ul ndë një skutuliq, muer kukullën e tha: „Na të dyja po luejmë bashkë“. Edhe kukulla i përgjigji: „Po-si, shumë bukur, veç se mos më ik shpejt. Nuk më kânda të rrij vetëm në skutuliq, po mâ fort dishroj të jem përherë me ty“. Dritusha u-gëzue, përkëdheli dhe e muer me të mirë kukullën e dashun e të dyja bashkë luejtën si â mâ mirë.

13. Keli.

Kelit nâna i bërtitte,

Pse gërshânët gjithmonë përkitte;

„M'u-pré mundesh e m' u-therë,

E shka ke me bâ atëherë?“

Keli i vogël veç ndigjonte,

Der sa nâna e qortonte.

Por sa nana u-nis me shkue,

Dishka desh shpejt me birue:

Mbi karrigë hypë për me mbri

E me marrë gërshanët në serxhi.

Ai gërshanët njimend i muer,

Por u-rrëxue e synin nxuer.

14. Shuku (topi) i jem.

E hjedh shukun larg në mur,
Rishtas kthen e më vjen ndër duer.
Hera-herë kur më bje në pullaz,
Më qet idhnim e më ban maraz.
Por pullazi prap m' a kthen
E ndër duer të mija vjen.
Kthen e vjen për bukurí,
Fjalët e mija si me i ndi'.
Kështu shko shuk e ëja prap,
Mos vano me ardhë me vrap!

15. Rrezet e diellit.

Dielli kishte dalun edhe i dërgoi rrezet e veta gjithkahë qi t' i zgjonin fjetsit e botës. Nji rreze ja behu te zogu. Ky fluturoi prej çerdhes n' ajr edhe ja nisi kangës: „Tiri, tirit, tere, teret, lum kush çohet heret!“ Rrezja e dytë shkoi te lepu i edhe e zgjumoí. Ky nuk i fërkoi syt fort, por ngau prej pylli në livadh edhe kërkoi bar të hijshëm e lujna langore për mëngjes. Nji rreze e tretë shkoi te koteçi i pulavet. Edhe gjeli këndoi: „Kikrik!“ E të gjitha pulat fluturuen prej trenëshi, kokorizën n' oborr, kërkuen ushqim edhe banë vë në furrik. Nji rreze e katërtë erdh te koteçi i pllumbavet. Këta banë: „Rrugu, rrugu, çilna derë, mo i gru!“ Edhe kur u çil dera, fluturuen n' arë e me sqep të vet i mblo-dhen kokrrat e rrumbullakta. E pesta rreze shkoi te bleta. Këjo duel nga zgjoni i vet, fluturoi lule mbë lule

edhe çoi mjaltin në shtëpi të vet. E mbramja rreze-
shkoi te shtrati i përtacit e desht t'a zgjumonte. Po-
ky nuk u-ngrit, veç u kthye mbë tjetrën anë edhe
filloi me gërrhatë përsëri, ndërsa të tjerët punojshin.

16. Familja.

Unë kam një at e një nanë; këta janë prindët
e mi. Unë kam edhe vllazën e motra. Prindët na
duen mirë ne fëmijet. Edhe na i duen ata e u ndi-
gjojmë me gjithë zemër. Na do të jemi gjithmonë
t'urtë, të centë, të njerzishëm e të ndigjueshëm.

Ati është kryetari i familjes. Ai kujdeset për ne
të gjithë. Prej si kemi na banën. Ai na ep ushqimin
e veshen. Ati punon mjeshtër in e vet. Nana kqyrë-
mbarshkrimin e shtëpis.

Bashkë me familje shkojnë edhe gjyshi e gjy-
shja. Na jemi nipat e mbesat e tyne. Gjyshi e gjy-
shja na marrin gjithmonë me të mirë; edhe na i
duen ata me gjithë zemër.

17. Em'âmë.

Nana e jeme kurr s'pushon, ditë për ditë ajo
punon, sado e vështirë puna me qenë, nana e jeme
e vuen me cenë. Kurr nan-locëka nuk përtan, po
paprâ për ne punon.

19. Dashunî bijore.

Një nanë ishte e smëndë edhe kishte dhimë të-
mëdhaja. Të gjithë fëmijë ishin zishëm e kishin ra-
për dhe. Më të mëdhajt uleshin shpeshherë në gjatë
e luteshin qi t'u a shëndoshte Perëndija përsëri.

nanën. Ma i vogli ndër tã rrinte gadi gjith ditën
afër shtratit të s'amës së smëndë dhe e pyeste
paprâ, kur do të shëndoshej e të çohet përsëri. Nji
ditë pa ky fëmi afër shtratit nji gji gastare bari edhe
pyeti: „Mamë, ç'ka ajo gastare?“ E ama i përgje-
gji: „Bir, ka nji gjâ t'idhtë fort, e mue më duhet
t'a pij, për me u-shëndoshë“. „Nanë“, tha fëmija
i mirë, „mbassi qënka aqë i idhtë po e pij unë për
ty, qi të shëndoshesh“. E ama qeshi, sepse i u-gë-
zue zemra qi e dojshin fëmijë e vet aqë fort.

19. Dita e të lemit t'atit.

Dita e të lemit t'atit kishte ardhun. Fëmijë
mblodhën lulet më të bukurat edhe i lidhën tubë.
Gadi gjith natën e lume s'mujtën me i mbyllun sýt.

Kur zbardhi drita, shkuen të tre n'atë t'et me
kambë zbathun qi të mos i ndëgjonte. Prun me
vedi tubën e lulevet dhe ja vun radalë mbë shtrat,
pa e marrun vesh ai.

Pak ma vonë duel ati prej odës. Tubën e bu-
kur të lulevet e kishte në dorë edhe tha: „Kuj janë
ëngjejt e vogjël qi me nanë falin lule natën kur
unë isha në gjumë?“ E fëmijë ngane tek ai, e për-
gafën dhe e prunën edhe u-mbushën me gëzim.

20. Të lutem! Të falem!

Pepa: „Nanë, bukë due!“

Nana: „S'të mora vesh!“

Pepa: „Nanë, unë po due nji copë bukë!“

Nana: „Ende s'të mora vesh!“

Pepa: „Unë jam i untë!“

Nana: „Po gëzohem!“

Pepa: „Nanë, të lutem, m'a ep një grimë bukë!“

Nana: „Tash po të marr vesh. Na, merre një copë bukë të bardhë! — Ndal-u! çka duhet me thanë tash?“

Pepa: „Të falem nderës, e dashuna nanë!“

21. Dashuní vllaznore.

Miri i vogël shkoi te lala. Ky i fali një mollë të bukur. Miri e shfëti ndë xhep edhe rendi në shtëpi. Lulja, e motra, i dërgoi përpara. Miri nxuerr mollën e i tha: „Shif, sa mollë të bukur më ka falë lala; eja e t'a hamë bashkë!“ „T'ishte ma e madhe!“ — i përgjigji e motra — „por ajo qenka aq' e vogël, sa s'paske si m'e dá. Haje vetëm, të bafte mirë! se mue nuk më vjen keq“. — „Jo“ — tha Miri — „eja e t'a hamë bashkë se më vjen ma e ambël“. — Shkoi, mori briskun edhe e dau mollën përgjysë.

22. Afërdita e Dila.

Afërdita ishte e bija e një të vejës së vorfën. Me mund të madh i ushqente e ama atë edhe dy djelm të vogël. Ndonse e vorfën, Afërdita ishte e veshun me petka të dlira. Njimend petkat ishin të vjetra e t'arnueme, po të lame e të pastra.

Një ditë shkoi Afërdita në një dugajë. Këtu qilloi një zoj' e pasun, e mbrapa soje e bija, Dila. E shikoj zoja Afërditen, e shikoi e tha: „Dilë, pa shikoje këtë vajzë të vogël! Të vjetra i paska petkat, por të dlira. Ti s'ja ven mendën pastris! Dje i ke veshun petkat e reja, e shif, si janë sot. Zhyem, përlyem e ndrydhun“.

Dila u a lëshoi shtë petkavet të veta e u-marrue.

Zoja ja bleu Afërditës një palë petka të reja e i tha: „Merri, mori vajzë, mbassi qenke kaqë e mirë!“

Afërdita i u-fal nderës zojës edhe ngau plot me gëzim në shtëpi.

23. Lulja e rêja.

Një pikë ujë, o e bardha rê! —
Djegë prej edhe 'i lule tha.

Tash nuk mundem, jam pa ngë —
E në t'ikun vrap u dha.

Shkrumue lulja për tokë rá,
Nuk çoi krye, e mjera u-thá.

Të vobtit të mjerë, qi ty të lypte ndimë,
Mos përgjigj në këtë mënyrë pa dhimë!

24. Bâmirsjja e vogël.

Ishte dimën i rrehtë. Syka e vogël mbledhi thërmijat e bukës nga rreza, dërgoi me të oborr edhe u a hodhi zogjve. Zogj natyruer edhe i qokatën thërmijat.

Prindët e Sykës e ranë këtë punë edhe u gëzuen qi kishin një vajzë të mirë. Mandej thanë: „Po pse e bane këtë punë, mori Sykë?“ Ajo u-përgjigj: „Po gjithëcka asht mbuluar me bor' e me akull e zogj nuk mund të gjëjnë gjë; prandë po i ushqej unë“. Aftëbotë ja bënë ati: „Mirë, po ti s'mund të përkujdesesh për të gjithë“. Syka e vogël ja kthej: „Po a nuk bënë të gjithë fëmijet e botës, si unë?“

25 Kali e trumcaku.

Ishte dimën. Jashtë ishte bor' e madhe. Para një shtëpije rrinte një kal tue ngranë tërshanën e vet.

Kur qe ja mbërrini fluturim një trumcak i untë edhe i tha kalit: „Kal i dashun, ah, m' i ep dy a tri kokrra!“ Kali i tha: „Afrou, trumcak e ha sa të dësh!“ Edhe zogu u afrue e hangri sa desht kokrra të verdha. Edhe të dy u ngënë.

Kur erdhi vera përsëri, mushkajat e mërzitshme nisën me e piskuem kalin. Po trumcaku fluturonte rreth e rreth edhe i zinte mushkajat. Kështu trumcaku i u-fal nderës kalit.

26 Çerdhja e zogjvet.

Te një gardh, qi unë kam pamun,
Zogu çerdhen kishte bamun.
Dy zogj të vocërr mbrendë lë kishin
E te dy pa pupla ishin,
Zogjt këndojshin: ci, ci, ci!
Nana e jonë, e mirë jë ti!

27 Qyteti

Qyteti ka shtëpija shumë e të bukura. Këto janë në rreshta të drejtë edhe përbajnë rrugat. Njeriu mund të shkojë rrugavet me qerre edhe me kual. Në qytet punohën gjithfarë mjeshtërish; aty banojnë bukpjeksit, mishtarët, qepsit, këpuçarët, farktarët, pëlhursit, tryezarët, kthisësit, vegsharët e shumë e shumë të tjerë. Në qytet banojnë edhe tregtarët, barnatarët, mjekët, zyrtarët, mësuesit, ushtarët e shumë të tjerë. Shkodra, Tirana, Korça janë qytete të mëdhaja e të bukura.

28. Kopshti.

Shumë shtëpija kanë kopshtije. Kur të jetë kopshti i madh fort edhe i bukur, quhet park. Kopshtijet janë të rrethueme a me mur, a me gardh a me kaçuba.

Në kopësht ka manushaqe, drandofille, lila, karanfila, lule dielle edhe lule të tjera. Kopshtijet, në të cillat mbiellen e mbahen lulet, quhen lulishta. Në do kopshtije mbiellen lakna sallatna, rrepa, groshë, bathë e të tjera perime. Të tilla kopshtije quhen kopshtije perimesh.

Shpesh gjinden ndër kopshtije pëmë e kaçuba, qi apin fryte të shijshme. Të tilla kopshtije quhen kopshtije pëmësh apo pëmishta. Më emnoni disa pëmë!

Kush don me pasun e me mbalun në kopësht lule të bukura, perime e pëmë të shijshme, do të mihin, do të harrin edhe do të ajisin me cenë të madhe. Kur të hyjnë fëmijt në kopësht s' duhet të damtojnë as pëmë as lule, po duhet të ecin rregës. S' duhet mandej të këpusin e të hanë pëmë të papjekuna.

29. Katundi.

Në katund shtëpijat më të shumtat janë të drujta edhe të mbulueme me kashtë apo me fjugë. Janë të shpirtadame e peçmas, apo shpesh edhe dy rreshtash e ndermjet këtyne shkon udha. Banorët e katundet mirren më fort me bulqë. Këta punojnë tokë, livrojnë, mbjellin e korrin. Shijnë drithët, rucojnë gjanë e gjallë (bagtin) edhe e bien në qytet për me e shitun.

30. Fusha.

Kur të dalim jashtë qytetit a katundit, mbrrijmë në fushë. Në fushë bâhet gruni, elbi, thekni, tërshâna e kallamboqi a misri.

Grunin e kallamboqin i bluën mullisi e i bân miell. Me miell gaton nâna bukën. Mielli i grunit ep bukë të bardhë, mielli i theknit ep bukë të vrugtë edhe mielli i kallamboqit ep bukë të verdhë.

Tërshâna përdoret mâ të shumën për tagji kualsh.

Në fushë bâhen edhe kërtollat a mollatoket, meli, lini e tjera bîmë. Kërtollat janë ushqim i mirë për njerz e për shtasë.

Lini dredhet e bâhet pê e me këtë bân veksi pëlhurë.

Fushën e punon katundari a bulku. Ai përdoron parmendën, shqezën a trinën, shatin e tjera almise.

31. Punët e njerzvet.

Natën pushojnë e flëjnë njerzit. Në nadje ngrihen prej së shtruemes. Nji jetë e gjallë fillon. Shërbtorja zien kafën. Nâna këqyrën fëmît. Ati i shtërngohet punës. Këtu ngasin burra e gra ndë fushë. Atje shkojnë do të tjerë në dugâjë.

Gjithkund fillon puna.

Këthisësi rrokë mistrîn, gurdhënsi daltën, druvari spatën, truezari zdrukthin, qepsi gjylpânën, këpuctari bizën, korrsi drapnin, shkruesi pendlën.

Rrokull katundit punojnë bujqit ndër livadhe e ndër ara. Livrojnë e mbjellin, plehnojnë e vënë bîmë

të reja; korrin e presin; këpusin, gërmihin e mbledhin korrën e bâme.

Kurkush nuk rrin kot. Ç'do njeri do të punojë, njëni me dorë, tjetri me krye. Pa punë s'ka as ushqim, as bânë (konak), as veshë, as mbathë, as shëndet, as fat. Puna âsht urdhni i Tënzot.

32 Fëmija e mica.

Fëmija: Mori micë, shka jë tue bâmun

- Tue u-lëpimë e tue u-lamun?

Fëtyrën veç don me pastruem

E dhâmbët tu don me i zbardhuem.

Mica: Kush t'a donë me ruejtun shëndedën,

Gjithmonë pastër t'a shkojnë jetën!

Në dashtë qi tjerve t'u pëlqehet,

Shpesh do të lahet e do të krehet.

Fëtyrën, shtatin dlië do të kenë,

Ndryshej mica nuk do të jenë.

Prandej micën nuk e shajnë

Po edhe të gjithë ndër shtëpija e moajnë.

Micat shpesh ndër shtroje vëhen

E shumë vetën mbajnë ndë pëhen.

Mos m'u dorë e mos m'u la,

Kërkush ngjat nuk don me i pã.

33. Nji lodër zâmadhe.

Si do të lozimë, si bërtasin shtasët. Lodra shkon kështu. Njëni këndon e tjerët bajnë, si bajnë shtasët: Fillon pra:

Si këndon gjeli?

Si këndon qyqja?

Si pallë lopa?
Si blegron delmja?
Si hingllon kali?
Si bërtet gomari?
Si lehë qeni?
Si miagullon maca?
Si ban rika?
Si ban hutini?

34. Çka nuk vyen.

Zogjt, qi s'këndojnë; kumbonët, qi s'tingllojnë;
kuajt, qi s'tërhasin, pushkët, qi s'kërcasin; fëmijt, qi
s'brohorisin, janë gja, qi të mërzisin.

35. Koha.

Ditët e javës.

Shtatë ditë e shtatë net përbajnë një javë. Shtatë
ditët e javës quhen: e hane, e marte, e merkurë,
e ëjte, e prende, e shtune, e dielle. Nji ditë në javë
e ka dhanë Perendija me pushue; gjashtë ditët tjera
të javës quhen dit-pune a edhe dit puntore.

36. Vjeti.

Sa muej ka vjeti? Muejt quhen: Kallënduer,
Frue (Shkurt), Mars, Prill, Maj, Qërshuer, Korrik,
Gusht, Shtatuer, Tetuer, Nanduer, Dhetuer. Sa javë
ka mueji? Vjeti ka katër stinë; këto janë: prend-
vera, vera, vjeshta e dimni. Sa muej ka një stinë?

37. Prendvera.

Ma të parët lajmtarë të prendverës janë lulet.
Bletët e centa fluturojnë lule mbë lule tue xun-
xuruem. Aty-këtu del edhe ndonji fluturzë edhe ngro-
fet mbë diell. Zogjt e vogjël në pyll këndojnë kangë-
të përmallshme edhe ndërtojnë çerdhizat e veta.
Bulku livron arët e mbiell drithët; kopshtari punon
kopshtin, vneshtari vneshtën. Fëmijt dalin jashtë e
e luejnë, këcejnë edhe brohorisin. Gjithkund shifet
gëzim e gasmend për prendverën e bukur.

Na do t'a duem Perëndin, qi e krijoi prendverën
për gëzim të njerzvet.

38. Vera.

Dielli djegë e në vapë të t'i piqet drithët. Qër-
shijat bahen të kuqe e na i hamë me shije. Edhe
zogjt na ndihmojnë mjaft në këtë punë. Shpesh herë
vinë stuhina. Rë të zeza mbulojnë qiellin, vetimat fla-
krojnë, bumbullimat shungullojnë, rëkaja shiu bien
poshtë. Stuhija freskon e këndellë njerz, shtasë
edhe bimë.

Kur të piqet fare drithët, korrit imprehmi drapnat
sepse tashti vjen koha e korrit.

39. Vjeshta.

Në fillim të vjeshtës ditët janë gjithnji të bukura,
po neti fillojnë me u bërë të ftofta. Ditët shkur-
tohen e netët zgjaten.

Bulku i mbledh lëktrat, rrepat, kërtollat, si edhe
mollat, dardhat e arat edhe i çon në shtëpi të vet.

Të vjelunat fillojnë; sa gëzim! Lulet vînë gjithnji tue u-pakuem, pëmët zvishen, kopshtijet e arat rrinë djerrë e shprazët. Puna ndë fushë mën, vetëm drithnat dimnakë i mbiell bulku.

Këndojsit e kandshëm të pyllit mblidhen tubë-tubë edhe ikin në dhena ma të ngrofta. Gjithkushi i paragatohet dimnit t'afërm.

40. Lepuri.

Lepri shkretë nëpër mal shkonte
E me vedi njishtu u-ankonte :
„Shka unë njerzve jam t'u bamun,
Qi kërkojnë me më mbytë padamun?
Kurr atyne s'u baj gja;
Pse mundohen keq me më ba?
As gardhiqet nuk u a thej.
S'u a há laknat me kërcej.
Unë há barë porsi fatzi
E kam prozhmin vetë për shpi.
Në prroje pij, kur digjem eti;
Kërkuj keq s'i baj, i shkreti.“
Dhelpna leprit po i a priti :
„More lepër, ti i ngriti!
Langun njerzit hanë me shije,
Mbi mish leprit qi asht zije“.

41. Dimni.

Në dimën asht ftoftë. Toka asht mbuluem me borë edhe përrojet, lumet e kënetat ngrihen akull. Kanga e zogjvet ka heshtun; vetëm zani i korbit lypcarak ndigjohet edhe. Shtasët e pyjevet vuejnë zi.

Lepujt shkojnë ndër kopshtije pëmësh edhe brejnë lëvoret e pëmvet të reja. Njerzit veshin petka të ngrohta. N'odë ndizet zjarmi. Kalamajt luejnë me topa bore edhe rrëshqasin mbi borë e mbi akull.

Njerzit zemërdhimshëm u qesin zogjvet t'untë ushqim.

42. Buka mb'udhë.

Me kambë bukën tue udhtuem
Ti m'e shkelë, o djalë, gabon.
Po mbëndo'j gur ban mirë m'e vûm,
E të lumtë dora, n'e thërmon!
Pse prej ûje i shtërnguem
Zogu i vogël ka m'e gjetë,
Mandej ty ka me t'uruem,
O djalë, zogu shëndet e jetë.

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER. (2018)

Diffues.

	Faqe
Abetari (Fitimi i zânevet)	1—91
Femija e prindja	92
Fëmi, a dini me njehë mirë?	92
Çka mund të dijë femija	93

Këndime.

Faqe	Faqe
1. Ndihma e Tënzot	22. Afërdita e Dila
2. *Syt	23. Lulja e rëja
3. *Veshët	24. Bāmirsja e vogël
4. *Duert	25. Kali e trumcaku
5. *Kāmbët	26. Çerdhja e zogjvet
6. *Goja	27. Qyteti
7. Tre fëmi tue shkuem ndë shkollë	28. Kopshti
8. Nusha	29. Katundi
9. Bān mirë!	30. Fusha
10. Bān-u i mbarë!	31. Punët e njerzvet
11. Bān-i mirë shoqit tād!	32. Fëmija e mica
12. Kush po luen me mue?	33. Nji lodër zāmadhe
13. *Keli	34. Çka nuk vyen
14. *Shuku (topi) i jem	35. Koha
15. Rrezet e diellit	36. Vjeti
16. Familja	37. Prendvera
17. Em' amë	38. Vera
18. Dashtunī bijore	39. Vjeshta
19. Dita e të lemit t'atit	40. *Lepuri
20. Të lutem! Të falem!	41. Dimni
21. Dashunī vllaznore	42. Buka mb'ndë

Numrat e shenjuem me * janë marrun nga libri i dritë i këno-
tores për msoitore të Shqypniis.

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)